

Cumhuriyet Tarihine Kronolojik Bakış

İçeriği Yazan: [Sevda EĞER](#) [1] Zaman: Cum, 26/03/2010 - 23:56

Yazar: Sevda EĞER



K?s?m 1:

1942-1958<?xml:namespace prefix = o />

- 1942- 31 Ocak** Ö?rencilere sigara içme ve ni?an yüzü?ü takma yasa?? getirildi.
- 1942- 30 Ekim** K?z ö?rencilerin ipek çorap giymesi saçlar?n? k?v?rmas? yasakland?.
- 1942- 05 Kas?m** Lokanta ve birahanelere ekmek verilmesi yasakland?
- 1943- 26 ?ubat** Varl?k Vergisini ödemeyen 160 ki?i çal??t?r?lmak üzere A?kale'ye gönderildi.
- 1944- 14 Nisan** ABD ve ?ngiltere Türkiye'ye nota vererek Almanya'ya krom ihrac?n? durdurulmas?n? istedi.
- 1945- 03 Ocak** Türkiye Japonya'yla tüm ili?kilerini kesti.
- 1945- 23 ?ubat** TBMM, Birle?mi? Milletler kurucu üyesi olabilmek için Almanya ve Japonya'ya sava? ilan etti.
- 1945- 27 Aral?k** Uluslararası Para Fonu (IMF) kuruldu.

IMF

Kurulu? sözleşmesine göre amaçlar?:

- a) Parasal istikrar sorunlar?nda uluslararası i?birli?i sa?lamak ve dünya ticaretinin geli?mesine katkıda bulunmak
- b) Para de?i?imi esaslar?na ili?kin düzen sa?layacak önlemler almak, devalüasyonu önleyici kurallar getirmek
- c) Üye ülkeler aras? ticarette, döviz s?n?rlamas?n? kald?rmak
- d) Kriz ya?ayan üye ülkelere teknik ve mali destek sa?lamak

Müdahale etti?i baz? ülkeler:

Ruanda (k?tl?k, etnik katliam ve iç sava?),
Banglade? (açl?k ve ard?ndan gelen 1975 askeri darbesi)
Hindistan (dolayl? egemenlik, açl?k ve kast sömürüsü),
Vietnam (kamunun ve ulusal ekonominin çökü?ü),
Brezilya (köylülerin topraks?zla?t?r?lması?),
Peru (k?rsal çökü? ve uyu?turucu ekonomisi),
Yugoslavya (kan, gözya??...)

1946- 16 Aral?k ?stanbul s?k?yönetim komutanl??? Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi, Türkiye Sosyalist Partisi, ?stanbul ??çi Sendikalar Birli?i, ?stanbul ??çi Kulübü kapat?ld?.

1946- 30 Aral?k Demokrat Partiyi komünistlikle suçlayan Yozgat valisi **Sadri Aka** mahkûm oldu.

1947- 20 ?ubat ??çi ve ??veren Sendikalar? kanunu TBMM'de kabul edildi. CHP grev hakk?na kar?? ç?kt?.

1947- 6 Mart Sa?c? milliyetçi ö?renciler, solcu ö?retim üyelerinin üniversiteden at?lması talebiyle Ankara Ulus'ta gösteri yapt?lar.

1947- 11 Mart Türkiye Uluslararası Para Fonu Te?kilat?'na kat?ld?.

1947- 18 Nisan M. Ali Ayar?'n ç?kartt??? Zincirli Hürriyet gazetesi sa?c? ö?renciler taraf?ndan tahrip edildi.

1947- 20 Aral?k Cumhurba?kan? **?smet ?nönü**'nün yatları'nın ödene?inin, bütçeden ç?kar?lması?

1948- 11 Ocak Ankara Üniversite senatosunun, sol e?ilimli oldukları gerekçesiyle bazı ö?retim görevlilerini üniversiteden uzakla?t?rması?...

1948- 22 ?ubat Üniversiteler Arası Kurul Kararı ile Ankara Üniversitesindeki solcu profesörlerin üniversiteden uzakla?t?rılması?

1948- 03 Nisan Marshall Plan?'ın imzalanması. Avrupa Ekonomik ??birli?'i'ne kat?l?m.

1948- 25 Kas?m ?lkokullarda iste?e ba?lı din derslerinin koyulması?

1949- 04 Nisan Sosyalizm ve SSCB'ye kar?? emperyalist blo?un jandarmal???n? yapması için ABD öncülü?ünde kurulan Kuzey Atlantik Savunma Pakt? (**NATO**) kurulması?

1950- 03 Ocak Türk-Amerikan Kad?nlar Derne?inin kurulması?

1950- 02 Mart Van Özalp'de hayvan kaçakç?l??? yaptıkları gerekçesiyle 33 ki?iyi sorgulamadan kur?una dizdiren Orgeneral **Mustafa Mu?lal**'nın 20 yıl hapse çarptırılması?

1950- 17 Ekim TBMM karar? olmaks?z?n Kuzey Kore'ye kar?? sava?mak üzere bir Türk Tugay?n?n Güney Kore'ye gönderilmesi.

1950- 30 Aral?k Türk Bar??severler Derne?i'nin Kore'ye asker gönderilmesini protesto etmesi üzerine dernek ba?kan? **Behice Boran** ve arkada?lar?n?n 15 ay hapse mahkum edilmesi.

1951- 13 Mart Demokrat Partili **Rauf Onursal**, ?smet ?nönü'nün Abdülmecid gibi s?n?rda?? edilmesini istemesi...

1951- 25 Mart Milli E?itim Bakan? **Tevfik ?leri**, solcu ö?retmenlerin tasfiyesinin sürdü?ünü aç?klad?.

1951- 25 Nisan ?stanbul Üniversitesi Rektörlü?ü, siyasal bildiri yay?nlad??? gerekçesi ile Ordünaryus Profesör Doktor **A.Fuat Ba?gül** hakk?nda 25 ayr? soru?turma ba?latt?.

1951- 17 Ekim NATO protokolü Londra'da imzaland?.

NATO

NATO ittifak? salt SSCB'ye kar?? K?z?l Ordu'nun verdi?i panikle kurulan bir savunma örgütü de?il, SSCB'yi çevreleme politikas?n?n ilk ad?m?n? olu?turan bir stratejik örgüttür. Nitekim daha sonraki dönemlerde 1951 **ANZUS Pakt?**, 1954 **SEATO**, 1955'de **Ba?dat Pakt?**'n?n kurulmas? ve 1959'da **CENTO**'ya dönü?mesi de göstermektedir ki, **NATO**'nun kurulu?undan sonraki dönemlerde SSCB'ye kar?? çevreleme politikas? büyük bir etkinlikle uygulanm??t?r. Ancak 1991 darbesi sonras?nda SSCB'nin da??lma sürecine girmesi ve bunun getirdi?i askeri etnik sorunlar **NATO**'nun da gündemini de?i?tirmi?, yeni görev alanlar? çerçevesinde **AG?T** ve **BM** ile pek çok çal??ma alan? kendili?inden ortaya ç?km??t?r.

1951- 27 Ekim Sevim Tar?'n?n tutuklanmas?yla ba?layan ve 2 y?l süren TKP operasyonu ba?lad?. Birçok devrimci ve demokrat?n gözalt?, i?kence ve tutuklanmas?yla sonuçland?.

1952- 21 Ocak Milli Savunma Bakanl??? bir aç?klamaya yapt?. Aç?klamaya göre Kore'de 34 subay, 46 astsubay, 1252 er öldü.

1952- 25 Ocak Gümrük ve Tekel Bakan? **S?tk? Y?rcal?** özelle?tirme kapsam?nda özel sektörün kibrit üretebilece?ini aç?klad?.

1952- 25 ?ubat Ba?bakanl?k ilmi komisyonu, anayasada 40 antidemokratik yasa oldu?unu aç?klad?.

1952- 07 Mart D??i?leri Bakan? **Fuad Köprölü** ve 222 arkada??, anayasan?n dilinin Osmanl?caya çevrilmesi için DP ad?na meclise önerge verdi.

1953 17 Ocak Adnan Menderes demokrat rejimi tehdit eden tehlikeleri sayd?: Siyasi irtica, dini irtica, milliyetçi irtica, komünizm.

1953- 06 Şubat TBMM kararına göre gazeteciler artık askeri mahkeme yerine sivil mahkemelerde yargılanacak.

1953- 28 Mayıs Kore’de 155 kayıp daha verildi.

1954- 18 Ocak Yabancı sermayeyi teşvik kanunu çıkarıldı?.

1954- 27 Ocak Yüksek Köy Enstitüsü kapatıldı?.

1954- 07 Mart Petrol işletmeciliğini yabancı sermayeye açan Petrol Yasası’nın kabulü.

1954- 25 Kasım gazeteci **Nurettin Ardıçoğlu**’nun 6 ay hapse mahkûm olması?.

1954- 01 Aralık gazeteci **Hüseyin Cahit Yaşar**’ın 26 ay 20 gün hapse çarptırılması?

1954- 25 Aralık gazeteci **Sadık Aldoğan**’ın 10 ay, gazeteci **Hüsnü Söylemezoğlu**’nun 1 yıl 10 ay hapse çarptırılması?.

1955- 24 Şubat Türkiye ile Irak arasında karışıklı işbirliği anlaşması olan **CENTO**’nun imzalanması?. Pakta sonradan İran ve Pakistan da katıldı?.

CENTO

Amacı taraflar arasında güvenlik ve savunma konularında işbirliği sağlamak olarak belirlenmişti. Örgüt Pakistan’ın 1965 ve 1971’de Hindistan ile olan çatışmalarına destek sağlamak için. ABD ve İngiltere’nin Ortadoğu’daki stratejileri doğrultusunda batı yanlısı bölge rejimlerini bir araya getiren bu ittifak, Pakistan ve İran’ın ayrışmasıyla dağınık oldu.

1955- 22 Mart Akis Dergisi yazı işleri müdürü **Cüneyt Arcayürek**’in 6 ay mahkûm edilmesi

1955- 06 Nisan Akis Dergisi başyazarı **Metin Toket**’in Devlet Bakanı **Mükerrem Sarol**’a hakaret ettiği gerekçesi ile 9 ay mahkûm edilmesi

1956- 02 Ocak Türk-İran Dostluk ve Kültür Derneği’nin kurulması?

1956- 16 Ocak Uluslararası Basın Enstitüsü’nün Türkiye’de başına hükümet tarafından baskı yapıldı mı? açıklaması?.

1956- 08 Şubat Kâğıt yokluğu gerekçesi ile hükümetin gazetelerin sayfa sayısına sınırlandırma getirmesi.

1956- 04 Nisan Amerikalı sanayici Earl Bunting, Türkiye’yi ‘dolar vermezseniz komünist

olurum' demeyen tek ülke olarak tarif etti.

1956- 01 Kasım Akis Dergisi sahibi **Metin Toker** 7 ay hapis cezasına çarptırıldı.

1956- 19 Kasım Akaryakıt tüketimine sınırlandırma getirildi. Ekmekte 70 gr indirim yapıldı.

1956- 03 Aralık Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri hükümet baskılarını protesto etmek amacıyla dersleri boykot etti.

1957- 03 Ocak Bütçe komisyonunda liselerde de din dersi verilmesi istendi.

1957- 07 Ocak Milli Türk Talebe Birliği hükümetten "Rock and Roll" ve striptizin yasaklanmasını istedi.

1957- 07 Mart Ankara'da gece kulübünden çıkan gençlerin "Rock and Roll" yapması zabıtalarca durduruldu.

1957- 08 Mart Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi eski dekanı **Turhan Feyzioğlu**, 'Türk Hukuk Kurumu'ndaki konferansında 'Merutiyeti takip eden birkaç yıl ve DP iktidarı'nın ilk yılları hariç, ülkede basın hürriyete muhtaç kalmıyor' dedi.

1957- 01 Nisan Milletvekillerinin mal beyanında bulunmasına ilişkin yasa teklifi mecliste reddedildi.

1957- 05 Kasım Dini siyasete alet ederek komünizm propagandası yapmak gerekçesi ile Vatan Partisi genel başkanı **Dr. Hikmet Kövçölü**'nün tutuklanması.

1958-06 Ocak hükümete muhalif olduğu bilinen **Tan Gazetesi**'nin matbaasında patlama oldu. 16 kişi hayatını kaybetti.

1958- 25 Ocak İstanbul'da, aralarında **Dr. Hikmet Kövçölü**'nün de bulunduğu 25 kişinin komünizm propagandası yaptığı gerekçesi ile tutuklanması.

1958- 12 Mart DP Eskişehir il başkanı **A. Rıza İlca**'nın Son Söz Gazetesi'ne açtığı hakaret davası sonuçlandı. **Gürol**'un 11 ay 20 gün hapsine, gazetesinin 1 ay kapatılmasına karar verildi.

1958- 07 Mart Akis Dergisi toplatıldı. 8 saat sonra tekrar satışa serbest bırakıldı.

1958- 09 Nisan Ulus Gazetesi 3. kez kapatıldı. Yazı işleri müdürü **Ülkü Arman** 1 yıl, karikatürcü **Halim Büyükbulut** 1 yıl 2 ay hapis cezası aldı.

1958- 12 Ekim Vatan Cephesi kuruldu.

1958- 14 Kasım Hukuk Profesörü **Ragıp Sarca** 'gazetecilerin tevkif edildiği yerde demokrasi yoktur' dedi.

1958- 15 Aralık Adalet Bakanı **Esat Budakoğlu**, 4 yıl içerisinde basın suçundan 238 gazetecinin mahkûm olduğunu açıkladı.

1958- 23 Aralık Cumhurbaşkanı **Celal Bayar** Bütçe Komisyonu görüşmesine Adalet Partisi bastonuyla geldi.

(Sürecek...)

Kaynaklar

1. Tarihte Neler Olmadı ki- Dünya ve Türk Tarihi Kronolojisi, A.Timur B?LG?Ç (Pelikan Yayınları)
2. Devletler Arası ve Hükümetler Dışı Uluslararası Örgütler, Mehmet HASGÜLER - Mehmet B. ULUDAĞ (ALFA Yayınları)

iletisim@PolitikaDergisi.com [2]

[Bu yazı, Politika Dergisi Sayı 20’de yer almıştır. Tüm fazladan özellikleri ile özgün sayıyı indirmenizi salık veririz. Sayı 20’yi indirmek için [buraya tıklayınız](#).^[3]]

Yorumlar

- [Tarih](#) [4]

Kaynak URL (18/05/2024 - 21:34 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/cumhuriyet-tarihine-kronolojik-bakis>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/sevda-eger>

[2] <mailto:iletisim@PolitikaDergisi.com>

[3] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD20.zip>

[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>